

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Βιβλία-Βιβλιοθήκες»

Συγγραφή: ΣΑΜΑΡΑ ΣΩΤΗΡΙΑ

Εφαρμογή: ΜΟΙΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Βιβλία-Βιβλιοθήκες

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτης Μοίρας

Δημιουργία σεναρίου

Σωτηρία Σαμαρά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Ε΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

6ο Δημοτικό Σχολείο Νίκαιας

Χρονολογία

Από 01-03-2013 έως 01-03-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, Βιβλίο Μαθητή, τ. β΄, 9^η ενότητα: Βιβλία – Βιβλιοθήκες, σελ. 42

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 2 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Στο εργαστήριο πληροφορικής θα πρέπει να υπάρχει ο απαιτούμενος αριθμός Η/Υ, οι οποίοι θα είναι εφοδιασμένοι με τα απαραίτητα λογισμικά και σύνδεση με το διαδίκτυο. Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, με την πλοήγηση στο διαδίκτυο και με βασικές λειτουργίες των Windows (άνοιγμα φακέλου, αρχείου, αποθήκευση, εκτύπωση κ.λπ.)

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Σωτηρία Σαμαρά, Βιβλία-Βιβλιοθήκες, Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, 2013.

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα δραστηριότητα προτείνεται ως επέκταση – συμπλήρωση της άσκησης 2 του Βιβλίου του Μαθητή της Γλώσσας της Ε΄ Δημοτικού (β΄ τεύχος, σ. 42), που αφορά στη διάκριση ανάμεσα στο επίθετο *πολύς-ή-ύ* και στο επίρρημα *πολύ*. Εστιάζει κυρίως στον εμπλουτισμό του σχολικού εγχειριδίου με τη δημιουργία από την πλευρά των παιδιών άσκησης «συμπλήρωσης κενών». Η προηγούμενη άσκηση θα δημιουργηθεί, αφού αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο βασικός στόχος της προτεινόμενης δραστηριότητας είναι η αξιοποίηση των ΤΠΕ και η συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων του σχολικού βιβλίου. Κρίθηκε απαραίτητος ο εμπλουτισμός της διδασκαλίας με μία επιπλέον Άσκηση Συμπλήρωσης Κενών κατά την οποία οι μαθητές/τριες δεν αρκούνται να συμπληρώσουν τα κενά με το επίθετο *πολύς-ή-ύ* ή το επίρρημα *πολύ*, αλλά παρωθούνται να συνοικοδομήσουν κείμενο που να περιέχει με τη μορφή κενών είτε τη γραμματική κατηγορία «επίθετο *πολύς/-ή/-ύ*» είτε τη γραμματική κατηγορία «επίρρημα *πολύ*». Για τον σκοπό αυτό θα χρησιμοποιήσουν το πρόγραμμα HotPotatoes και ειδικότερα εκείνο το τμήμα που αναφέρεται στη Δημιουργία Άσκησης Συμπλήρωσης Κενών (JCloze). Μέσα από αυτή την ενεργό συμμετοχή τους σε νέες διδακτικές τεχνικές, επιδιώκεται να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες σχετικές με την αξιοποίηση των ΤΠΕ.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με την εφαρμογή του σεναρίου επιχειρείται οι μαθητές/-τριες:

- να μπορούν να επιλέγουν τη σωστή κάθε φορά γραμματική κατηγορία (επίθετο ή επίρρημα) κυρίως στον γραπτό τους λόγο·
- να αναπτύξουν δεξιότητες, ώστε να συνεργάζονται, για να δημιουργήσουν από κοινού την Άσκηση Συμπλήρωσης Κενών.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με την εφαρμογή του σεναρίου επιχειρείται οι μαθητές/-τριες:

- να εξοικειωθούν με το επίθετο *πολύς-ή-ύ* και τη χρήση του·

- να εξοικειωθούν με το επίρρημα *πολύ* και τη χρήση του·
- να δημιουργήσουν μόνοι τους παραδείγματα που να περιέχουν τη μια ή την άλλη γραμματική κατηγορία·
- να ελέγχουν και να διορθώνουν τα κείμενά τους (μετασυγγραφικό στάδιο).

Γραμματισμοί

Με την εφαρμογή του σεναρίου επιχειρείται οι μαθητές/-τριες:

- να εξοικειωθούν με τη χρήση του Προγράμματος HotPotatoes και ειδικότερα εκείνο το τμήμα που αναφέρεται στη Δημιουργία Άσκησης Συμπλήρωσης Κενών (JCloze)·
- να εξοικειωθούν με τη δημιουργία αρχείου μέσω του παραπάνω προγράμματος και με την αποθήκευσή του στον υπολογιστή τους·
- να εξοικειωθούν με την πληκτρολόγηση κειμένου·

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για την εφαρμογή του σεναρίου δίνεται από τη διδασκαλία της άσκησης 2 του Βιβλίου του Μαθητή της Γλώσσας της Ε΄ Δημοτικού (β΄ τεύχος, σ. 42). Καθώς οι μαθητές δυσκολεύονται στη διάκριση του επιθέτου *πολύς, πολλή, πολύ* από το επίρρημα *πολύ*, κρίθηκε απαραίτητο να εμπλουτιστεί η διδασκαλία με μία επιπλέον Άσκηση Συμπλήρωσης Κενών κατά την οποία οι μαθητές/-τριες δεν αρκούνται να συμπληρώσουν τα κενά, αλλά παρωθούνται να συνοικοδομήσουν κείμενο που να περιέχει με τη μορφή κενών είτε τη γραμματική κατηγορία «επίθετο *πολύς/-ή/-ύ*» είτε τη γραμματική κατηγορία «επίρρημα *πολύ*».

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το διδακτικό σενάριο αναφέρεται στην ύλη που διδάσκεται στο σχολικό εγχειρίδιο και πιο συγκεκριμένα στη διάκριση ανάμεσα στο επίθετο *πολύς-ή-ύ* και στο επίρρημα *πολύ*.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές χρησιμοποιούν το λογισμικό HotPotatoes και ειδικότερα εκείνο το τμήμα που αναφέρεται στη Δημιουργία Άσκησης Συμπλήρωσης Κενών (JCloze). Οι μαθητές δεν αρκούνται να χρησιμοποιήσουν το λογισμικό ως απλοί χρήστες συμπληρώνοντας τα κενά που κάποιος άλλος δημιούργησε για αυτούς, αλλά γίνονται οι ίδιοι δημιουργοί συνοικοδομώντας κείμενο που περιέχει με τη μορφή κενών είτε τη γραμματική κατηγορία «επίθετο *πολύς-ή-ύ*» είτε τη γραμματική κατηγορία «επίρρημα *πολύ*».

Κείμενα

users.sch.gr//salnk/online/glossa/orthpoly/index.htm

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ Φάση-Ολομέλεια

Καθώς η διδακτική ενότητα στην οποία αναφέρεται το σενάριο είχε πρόσφατα διδαχθεί στους μαθητές επιχειρήθηκε αρχικά να διερευνηθεί με τον διάλογο η προϋπάρχουσα γνώση των μαθητών σχετικά με την ύπαρξη των δύο γραμματικών κατηγοριών και τη διάκρισή τους στο λόγο. Στην πλειοψηφία τους οι μαθητές έδειξαν κατά τη συζήτηση ότι γνώριζαν την ύπαρξη του επιθέτου *πολύς-ή-ύ* και του επιρρήματος *πολύ*, όπως και τρόπους για τη διάκρισή τους.

Προς επίρρωση των λεγομένων των μαθητών, αλλά και για τη διερεύνηση παραδειγμάτων θεωρήθηκε κατάλληλο να προβληθεί μέσω του βιντεοπροβολέα η ιστοσελίδα στην ηλεκτρονική διεύθυνση

users.sch.gr//salnk/online/glossa/orthpoly/index.htm. Οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να δουν κωδικοποιημένες τις πληροφορίες που αφορούσαν το προαναφερόμενο επίθετο και επίρρημα, αλλά και να προχωρήσουν στη διερεύνηση παραδειγμάτων μέσα από τις δύο πρώτες δραστηριότητες της ιστοσελίδας.

Τέλος ο εκπαιδευτικός αποκάλυψε στους μαθητές ότι οι δραστηριότητες με τις οποίες ασχολήθηκαν είχαν δημιουργηθεί στο λογισμικό HotPotatoes. Αποκάλυψε επίσης τις δυνατότητες δημιουργίας δραστηριοτήτων που διαθέτει το λογισμικό μεταξύ των οποίων και η δυνατότητα συμπλήρωσης κενών.

Β' Φάση – Εργασία σε ομάδες

Ακολούθως οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες των 3-4 ατόμων για να εργαστούν χωρίς τους υπολογιστές. Στόχος των μαθητικών ομάδων θα ήταν να δημιουργήσουν οι ίδιες προτάσεις στο χαρτί χρησιμοποιώντας το επίθετο πολύς-ή-ύ και το επίρρημα πολύ για να τις χρησιμοποιήσουν αργότερα στο λογισμικό HotPotatoes (Εικ. 1, 2 & 3). Σε αυτή την περίπτωση η ύπαρξη του λογισμικού λειτούργησε ως κίνητρο και κινητοποίησε τις ομάδες.

Είναι χαρακτηριστικό ότι μία μαθητική ομάδα επέλεξε να γράψει ένα συνεχές κείμενο χρησιμοποιώντας το επίθετο πολύς-ή-ύ και το επίρρημα πολύ και όχι μεμονωμένες προτάσεις (Εικ. 4).

Κατά τη διάρκεια της γραφής στο χαρτί ήταν δυνατόν να κάνει ο εκπαιδευτικός μια πρώτη αξιολόγηση για το βαθμό κατανόησης από τους μαθητές του διδακτικού αντικειμένου και να προβαίνει σε διορθωτικές παρεμβάσεις όπου χρειαζόταν.

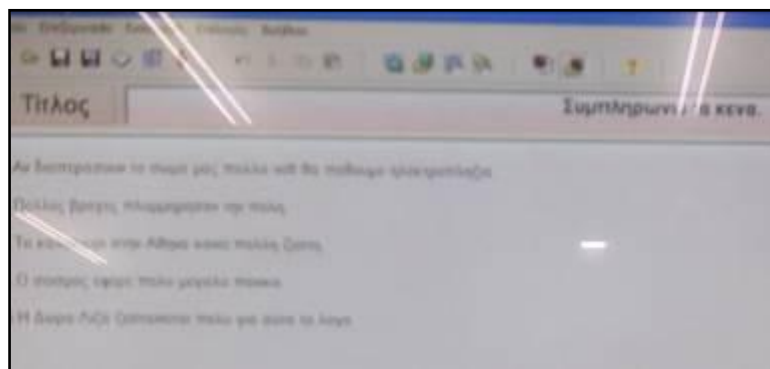
Στη συνέχεια οι ομάδες των μαθητών πήραν τις θέσεις τους στους υπολογιστές προκειμένου συνεργαζόμενοι να γράψουν τις προτάσεις που προετοίμασαν με τη μορφή του τύπου ασκήσεων «JCloze» στο περιβάλλον του λογισμικού HotPotatoes (Εικ. 5 & 6).

Εικ. 5 & 6: Συνεργασία στο περιβάλλον του λογισμικού HotPotatoes

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ήταν καθοδηγητικός και διευκολυντικός, καθώς οι μαθητές δεν είχαν χρησιμοποιήσει στο παρελθόν το συγκεκριμένο λογισμικό. Μετά τις απαραίτητες διευκρινίσεις και τη βοήθεια του εκπαιδευτικού σχετικά με την

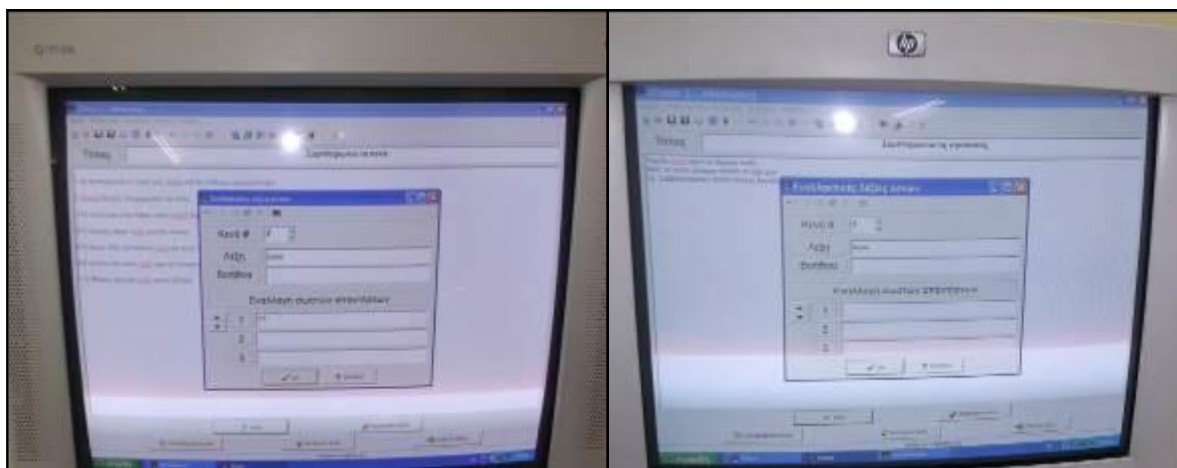
Εικ. 7: Οι προτάσεις των μαθητών στο περιβάλλον του λογισμικού HotPotatoes

εισαγωγή τίτλου και τον τρόπο γραφής στην επιφάνεια εργασίας οι μαθητές δεν έδειξαν να δυσκολεύονται ιδιαίτερα να χρησιμοποιήσουν το λογισμικό (Εικ. 7). Εκείνο που παρατηρήθηκε, όπως και σε άλλες περιπτώσεις στο παρελθόν, ήταν ότι οι μαθητές δεν έδιναν ιδιαίτερη σημασία στην ορθογραφία και κυρίως στον τονισμό των λέξεων. Αυτό όμως βελτιώθηκε μετά την παρέμβαση του εκπαιδευτικού.

Μετά τη γραφή των προτάσεων ο εκπαιδευτικός εξήγησε στους μαθητές τον τρόπο δημιουργίας των κενών και λειτουργίας της βοήθειας σε περίπτωση λανθασμένης απάντησης (Εικ. 8 & 9).

Εικ. 8 & 9: Διαδικασία δημιουργίας των κενών και επιλογής της σωστής απάντησης

Σε αυτό το σημείο πρόταση έγινε από κάποιο μαθητή να ανέβουν τα αρχεία που θα δημιουργηθούν στο διαδίκτυο έτσι ώστε να μπορούν οι ίδιοι, αλλά και άλλοι μαθητές να δοκιμάσουν τις γνώσεις τους. Η πρόταση έγινε αποδεκτή από τους υπόλοιπους μαθητές και από τον εκπαιδευτικό, ο οποίος τόνισε ότι σε αυτήν την περίπτωση οι δημιουργοί θα έπρεπε να είναι ιδιαίτερα προσεχτικοί σε αυτά που γράφουν γιατί θα αποτελέσουν αντικείμενο δημόσιας θέασης.

Για το βοηθητικό κείμενο που θα εμφάνιζε το λογισμικό στην περίπτωση μιας λανθασμένης απάντησης οι ομάδες συμφώνησαν να χρησιμοποιήσουν την πρόταση «Πρόσεξε τι είδους λέξη συνοδεύει η λέξη που συμπλήρωσες».

Τέλος οι μαθητές αποθήκευσαν τις εργασίες τους και εμφάνισαν την προεπισκόπηση της άσκησης στο πρόγραμμα πλοήγησης ακολουθώντας την οδηγία του εκπαιδευτικού. Οι μαθητές όλων των ομάδων κινήθηκαν στους άλλους υπολογιστές προκειμένου να δοκιμάσουν τις γνώσεις τους πραγματοποιώντας ψηφιακά την άσκηση (Εικ. 10).

Εικ. 10: Μαθητές συμπληρώνουν τις ασκήσεις που δημιούργησαν άλλες ομάδες

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Δεν δόθηκαν φύλλα δραστηριοτήτων στους μαθητές.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Ο χρόνος των δύο διδακτικών ωρών που προβλέπεται στο σενάριο φαίνεται πως επαρκεί για την εφαρμογή του, παρόλο που εργάστηκαν στο λογισμικό παράλληλα πέντε ομάδες μαθητών αντί για τις τρεις που προτείνεται στο σενάριο.

Η ενότητα στην οποία αναφέρεται το διδακτικό σενάριο είχε ήδη διδαχτεί στους μαθητές όταν εφαρμόστηκε το σενάριο, όπως και οι τρόποι διάκρισης μεταξύ του επιθέτου *πολύς-ή-ύ* ή και του επιρρήματος *πολύ* με αποτέλεσμα οι περισσότεροι μαθητές να μην έχουν πρόβλημα στη διάκρισή τους.

Δεν χρησιμοποιήθηκε η βοηθητική πρόταση που πρότεινε το σενάριο σε περίπτωση λάθους, γιατί οι μαθητές είχαν ήδη αφομοιώσει έναν τρόπο να διακρίνουν το επίθετο από το επίρρημα και θεωρήθηκε ότι μια άλλη πρακτική θα μπορούσε να τους προκαλέσει σύγχυση.

Απαραίτητη θεωρείται η εγκατάσταση της ελληνικής γλώσσας στο λογισμικό για να μη δυσκολεύονται οι μαθητές, όπως και η εγκατάσταση στους υπολογιστές του σχολείου μιας έκδοσης του λογισμικού (όχι trial) που θα επιτρέπει τη συμπλήρωση περισσότερων από πέντε κενών.

Οι μαθητές σε όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας εργάστηκαν με ενθουσιασμό και φάνηκε ότι κατέκτησαν τους στόχους που έθετε το σενάριο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
